Levelek és emberek

Egy idős házfelügyelő ügye ▦ Házigazdák és lakók

A bérlők és a házfelügyelők között, bérházanként változó a viszony. A legtöbb helyen lojálisak, „eltűrik" egymást. Ritkább ház az, ahol a házfelügyelő munkakörét a lakók és az Ingatlankezelő Vállalat megelégedésére látja el. És sajnos jó néhány olyan bérház van, ahol túrhetetlen helyzet alakult ki a lakók és a házfelügyelők között.

Szerkesztőségünk napi postájában gyakran akad olyan levél, melyet a bérlő, vagy éppen a házfelügyelő ír — és segítséget kér. Legutóbb egy kívülálló — nem bérlő és nem házfelügyelő, hanem vidékről egy anyáért aggódó — asszony írt szomorú hangú levelet. Kérésére felkerestük Szegeden azt a házat, ahol idős, 65 éves édesanyja a házfelügyelő.

Sírva találtuk az idős asszonyt, aki arról panaszkodott, hogy már ki sem mer menni az udvarra, mert hol az egyik, hol a másik lakó szidja össze.

De vajon mindig ilyen parázs volt a házban a hangulat? Ha nem, akkor hogyan romlott meg a lakók és a házfelügyelő között a viszony? Úgy, hogy a szocialista együttélés szabályait kölcsönösen megsértették. Az idős asszony — az Ingatlankezelő Vállalat többszöri figyelmeztetésére is — megszegte a házfelügyelőkre vonatkozó szabályokat. Így például legutóbb azzal, hogy piciny szolgálati lakásába albérlőket fogadott. Az Ingatlankezelő Vállalat felszólította, hogy mondjon fel házaspár albérlőjének. Hiába volt a felszólítás, hova menjenek a fiatalok? A bíróság elé került az ügy, s ott is úgy döntöttek, hogy az albérlőknek el kell hagyniok a házfelügyelői szolgálati lakást.

A peres felek közül a ház bérlői a fiatalok mellé álltak, őket pártolják az idős házfelügyelővel szemben. És most áll a „harc". A tét nagy, valakinek el kell hagynia a Jósika utca 29-et. S közben nemegyszer embertelenül, becsületében sértik meg az idős asszonyt, aki magára maradt.

Az Ingatlankezelő Vállalat vezetői is próbáltak már a helyzeten változtatni. Sajnos, nem sok eredménnyel. Mert ha házfelügyelőt cserélnének, akkor a Jósika utcába költöző jogot tartana a szolgálati lakás egészére, s az albérlők miatt ez lehetetlen. A fiatalok is tehetnének egyet, s mást a helyzet javításáért. Elsősorban tiszteletben tarthatnák idős főbérlőjüket, s újra megegyezhetnének a lakbérben, valamint egyéb szolgáltatások díjában. Kölcsönösen keresni kell a megoldást, mert a jelenlegi helyzet tarthatatlan, s a visszafojtott indulatok könnyen súlyos bajt okozhatnak a bérházban.

●

Rangsorban a bérlők és a házfelügyelők vitája után talán a házigazdák és lakóik vitája következik. Szegeden jó néhány magánház van, s ezekben több-kevesebb lakó él. A házigazdák — tisztelet a kivételnek —, ahol csak lehet, korlátozni próbálják a lakók jogait. Különösen vonatkozik ez az új tulajdonosokra, akik természetesen azért vásárolták meg a házat, hogy abban lakjanak. A házak értékét erősen befolyásolják a lakók. A tulajdonos ugyanis jó néhány ezer forinttal olcsóbban adja el házát, csakhogy szabaduljon bérlőitől.

Az új gazda erős kézzel akar rendet teremteni, s jelszava: „ha nem tetszik, mehet". És nincs se vége, se hossza a veszekedéseknek, sok esetben a bíróság előtt kötnek ki. Az ítélet akármilyen lehet, a vita nem csendesül, kezdődik minden elölről.

A magánházakban lakók közül sokan tudnának példát hozni arra, milyen fajta bosszantásokat találnak ki a házigazdák. El lehet képzelni, milyen viszony alakulhat ki ott, ahol úgy élnek, mint a Kecskeméti utca egyik magánházában, ahol a házigazdának egy, lakójának két szobája van, a konyhát és a mellékhelyiségeket pedig közösen használják.

Idén nyáron vásárolta meg az új gazda a házat a Kecskeméti utcában. S ismerkedés helyett azonnal közölte lakójával, hogy keressen magának lakást. Egyszerű ezt mondani, de teljesítése annál nehezebb. A házigazda az eltelt néhány hónap alatt annyi bosszúsággal igyekszik az elköltözést megsürgetni, hogy egy életre is sok lenne. Természetesen a zaklatásoknak, a sértéseknek nincs tanúja.

Míg a lakó nyaralt, a közösen használt konyhában bútorát összerakták. A II. kerületi tanács ugyan kötelezte a házigazdát arra, hogy állítsa vissza az eredeti állapotot, de mit érdekli őt a határozat. Mindig kieszel valami újat bérlője bosszantására. Lakója higgadtságán múlott, hogy a legutóbbi jelenetnek, amikor a fürdőkád dugóját követelte drasztikusan bérlőjétől, nem lett komoly következménye. A lelkiismeretlen házigazda, nemcsak bérlőjének családi életét, hanem sajátját is tönkreteszi. A sok veszekedés helyett inkább a megegyezés útját kellene keresni.

Horváth Zsuzsa

Megkezdődött a televízió Csongrád megyei hete

Tegnap este megkezdődött annak az *ünnepi televíziós adássorozatnak* a közvetítése, amelyet Csongrád megye és Szeged város felszabadulásának 20. évfordulója alkalmából a Magyar Televízió rendezett. Az adássorozatot két nyilatkozat vezette be. A televízió stúdiójában *Török* László, a Csongrád megyei tanács vb elnöke és *dr. Biczó* György, a szegedi városi tanács vb elnöke nyilatkozott a megyei és a város történetéről, gazdasági és kulturális helyzetéről, valamint néhány szóban a további tervekről.

Ezután került sor *Gaál* Sándor rendező és *Sára* Sándor operatőr közös alkotásának, a *Tisza* című rövidfilmnek a bemutatására. A film a mozilátogatók előtt már ismert, néhány hete a szegedi mozikban is vetítették. A film alcímének — *Őszi vázlatok* — megfelelően magától értetődően nem nyújt teljes és hiánytalan képet. Valójában és tulajdonképpen nem más, mint *tanulmány* a két fiatal alkotóművész *Sodrásban* című játékfilmjéhez. De ennek ellenére sem tartalmatlan. Nagyon sok mindent elmond a Tiszáról és a folyó mellett élő emberek munkájáról. S ami a legfontosabb, mindazt, amit elmond, nagyon szépen, korszerűen, magas színvonalon mondja el. A televíziós közvetítésnek egyetlen hiányossága volt — igaz erről senki sem tehet — nem tudta visszaadni az eredetileg színes film élénk, kifejező színeit és színkompozícióit.

Késő este *Szegedi antológiát* sugárzott a tv. Juhász Gyula, Balázs Béla, József Attila és Radnóti Miklós verseit hallottuk ebben az összeállításban. A szerkesztő *Surányi* Ibolya jól vegyítette és osztotta el a műsorban a közismertet a kevésbé ismertet. Úgyhogy a műsor azoknak is sokat nyújtott, akik Szeged irodalmában járatosak. Természetesen nemcsak az összeállítás, a szerkesztés miatt. Az antológia sikerében *nagy részük* volt a verseket mély líraisággal tolmácsoló szegedi művészeknek. *Demjén* Gyöngyvér, *Kovács* János, *Mádi Szabó* Gábor és *Miklós* Klára a Szegedi Nemzeti Színház tagjai adták elő a verseket. Dicsérettel kell szólnunk a rendező *Sándor* János és az operatőr *Molnár* Miklós munkájáról is. A versek köré lírai hangulatú kisfilmet komponáltak.

Mentés – ma

MIKOR, HOGYAN HÍVJUNK MENTŐT? — AKIK AKADÁLYOZZÁK A GYORS MENTÉST — FELESLEGES IGÉNYBEVÉTELEK — RÉSZEGEKHEZ NE A MENTŐKET HÍVJUK!

Jelenleg az Országos Mentőszolgálatnak 142 mentőállomása van. Több mint 700 mentőautója, 8 mentő-repülőgépe és országos hálózatot jelentő rádiózási lehetősége.

Szegeden nappal 7, éjjel és ünnepnap 3 gépkocsi tart ügyeletet. Naponta átlagban *50—70 kivonulása van.* Ez évi összesítésben közel 20 ezer kivonulást jelent, mely közel *400 ezer kilométer* útnak felel meg. Kitűnő rádió adó-vevő készülék áll rendelkezésére és biztosítja, hogy Makó, Hódmezővásárhely, Szentes és Csongrád mentőállomásokkal bármikor összeköttetést teremthet. Jelenleg 3 rádió adó-vevő készülékkel felszerelt mentőkocsi biztosítja, hogy szükség esetén egymással és a megye bármely állomásával érintkezésbe léphessenek.

Mi is a mentők feladata? Egyszerűnek tűnik a kérdés, pedig eléggé bonyolult.

A mentés

Bejelentés érkezik a szolgálatvezetőhöz. Felveszi a legfontosabb adatokat — e nélkül nem vonulhat ki kocsi!

— Ki a bejelentő? Hányas telefonról beszél? Ki a beteg? Hol és mi történt? *Pontosan!*

A telefonbeszélgetés még be sem fejeződik, már megszólal a riasztócsengő. A soros ápoló átveszi a menetlevelet, az orvos elfoglalja helyét a kocsiban, a gépkocsivezető pedig kiteszi a vörös zászlót, meggyújtja a kék lámpát és indítja a motort. Nem telik el egy perc és a Szilágyi utca sarkán már *süvít a sziréna*, jelezve, hogy mentéshez vonul az egység. A KRESZ szerint ilyenkor elsőbbség illeti a mentőket, márpedig sokszor *baj van az elsőbbségadással! Szabályszegőkként* elsőnek feltétlenül a kerékpárosokat és motorosokat kell említeni. Hallják a sziréna hangját, de ez őket többnyire nem zavarja! Jó pár balesetet elkerültek már gépkocsivezetőink éber magatartásukkal. Szintén nagy probléma a tehergépkocsivezetők fegyelmezetlensége. A szabálysértések sorozata legjobban az ÉPFU kocsijaira jellemző! A taxik? Természetesnek tartják, hogy ők csak siethetnek. Nem is igen adnak elsőbbséget! A gyalogosokkal leginkább frontátvonulás idején van baj. Akkor viszont nagyon sok.

Tiszteljük a szirénát!

Soha nem szól hiába! Ilyenkor mindig súlyos beteget szállít a kocsi! Adjuk meg az elsőbbséget, hisz életről vagy életekről lehet szó és minden perc számít!

Elég gyakran akadályt jelent a *sorompó* is, különösen amióta ki van függesztve egy kis tábla, hogy „10 percen túl is zárva tartható"! Egy éve lehet, hogy súlyos motorbaleset volt a dorozsmai sorompón túl pár száz méterre. Siettünk, de hiába, mert lezárták a sorompót és *9 (!) percig* nem engedték fel. Pedig vonat egyáltalán nem is jött és nem is tolattak! Ki érti ezt? Közben a sérült? Valószínüleg meghalt volna, ha egészen véletlenül nem megy arra *dr. Barankay* Tamás orvos. Érdemes lenne elgondolkozni az illetékeseknek: nem lehetne ezen a XX. században segíteni?

Tehát: elég sok viszontagság után a mentőegység megérkezik a helyszínre. Pillanatok alatt dönt az orvos: szükséges-e gyógyintézeti elhelyezés vagy elég, ha ő ellátja. Súlyos esetben irány az ügyeletes osztály! Rádiós kocsijaink lehetővé teszik, hogy adott esetben értesítsük az ügyeletes intézetet: rövidesen súlyos beteggel érkezünk. Ezzel is értékes perceket nyerünk.

Felelőtlen hívogatók

Sajnos, mindennapos eset, hogy a hozzátartozók, felnagyítva a betegséget, azt állítják: életveszélyben van a beteg. Egységeink kivonulnak és kiderül, hogy órákig várhatott volna betegségével! Sok vita tárgya volt már számos ilyen eset. Például 1963-ban mintegy 600 alkalommal hívták a mentőket azzal, hogy eszméletlen a beteg. Minden alkalommal ki is vonultunk és több mint 300 esetben erről szó sem volt! Sőt 120 alkalommal egészen enyhe betegség, fejfájás, székrekedés volt a diagnózis. Be kell látni: a mentők nem azért vannak, hogy olykor is kivonuljanak, amikor bőven volna idő megvárni a körzeti orvost vagy az orvosügyeletet. Indokolatlan esetben természetesen meg kell fizetni a mentők kiszállását, azonban ez nem lehet elég kárpótlás, hiszen közben talán másnak az életet jelentené a gyors beavatkozás.

Ma az az irányelv, hogy csak súlyos, életet fenyegető veszély esetén hívjuk a mentőket. Másrészt balesethez, továbbá ha utcán, üzletben, közterületen ér valakit roszszullét. Ezen kívül csak akkor, ha a kezelő-orvos elrendelte a betegszállítást. Ilyenkor — ha kaptunk betegszállítási cédulát — jelentsük be a mentőknek és mondjuk meg azt is, mikor kéri a szállítást az orvos! Ahogy lehetőség van, azonnal megy a mentőkocsi, de előre soha sem lehet tudni, mikor. Egyik percben még 3 kocsi is van, közben megszólal a telefon — nem ritkán mind a 3 egyszerre — és már egyetlen szabad egység sincs. Mindenkinek meg kell értenie, hogy van sürgős és halasztást tűrő eset. Hazaszállításoknál kell elsősorban türelmesnek lenni, mert az 48 órai halasztást is elbír.

Helyet kell biztosítani!

A mentőknek szigorú utasításuk van arra, hogy adott esetben, ha a kezelő orvos beutalta a beteget, csak akkor szállíthatják, ha előzetesen a kezelőorvos — ez a jobb — vagy hozzátartozó az ügyeletes vagy más gyógyintézetben helyet biztosított a betegnek. Vonatkozik ez minden esetre, kivéve azokat, ahol nem lehet vitás: csak azonnali műtét segít, vagy olyan beavatkozás szükséges, mely csak intézetben végezhető el. Évente sok milliós anyagi kárt jelentenek azok a szállítások, amikor nincs előre biztosított hely és nem veszi fel a beteget az intézet.

A megtett út jelentős százalékát teszi ki a szülő nők szállítása. Legnagyobb részüket Szegedre kell hozni, tekintettel arra, hogy a járásban csak Kisteleken van szülőotthon. Ez azt is jelenti, hogy sokkal kevesebben jutnak el más járművel a szülőszobára a jelentős távolságok miatt. Sajnos az a tapasztalat, hogy a szülő nők jelentős része nincs tisztában azzal, mikor kell bemennie. Gyakran a legutolsó pillanatban szólnak a mentőknek. Ez sok veszélyt jelenthet. Gyakori, hogy minden segítség nélkül szülnek. Ha megérkezik a mentő, még mindig csak a legszükségesebbek vannak biztosítva. Komplikáció esetén nagyon könnyen baj lehet.

A védőnőknek feltétlenül oda kell hatniok, hogy a kismamák tisztában legyenek annak hátrányaival és veszélyeivel, ha későn hívják a mentőt.

Szándékosan utoljára hagytam azt a problémát, mely nem a mentők feladata, sajnos azonban a köztudat még úgy tartja.

A részegek

Fizetési napokon, különösen hétvégén sok, de mindennap előforduló eset, hogy magukról megfeledkezett emberek többet isznak a kelleténél. Utána nem tudnak hazamenni, hanem elalszanak a parkban, padon vagy éppen a járdán. Ilyenkor a „jót akaró" járókelők szólnak a mentőknek, hogy itt és itt fekszik egy ember. Legtöbbször nem nézik meg, miért fekszik ott. A mentősök már tudják: ez 99 százalékban csak részeg lehet! A részegek szállítása viszont nem a mentők feladata.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1962. évi 18. sz. törvényerejű rendelete világosan kimondja: „... a részeg személyeket a rendőrség szervei kijózanító szobába szállítják!" Sajnos ez csak rendelet maradt a mai napig is, mert Szegeden nincs kijózanító szoba.

Annyi eredménye volt a rendeletnek, hogy a rendőrség mintegy éve a részegek egy részét szállítja. De hová? Ha komolyabb ittasság áll fenn, természetesen az ügyeletes gyógyintézetbe. Így a mentők kicsit tehermentesítve lettek, a gyógyintézetek annál kevésbé. Áldatlan állapot, hogy nap-nap után hangoskodó és erőszakoskodó részegek zavarják a klinikák nyugalmát és hátráltatják annak munkáját.

Legújabban a belügyminiszter és az egészségügyi miniszter együttes rendelete mondja ki, hogy a részegeket kijózanítóba kell szállítani. Ismét egy rendelet — ha késve is, de ez még mindig csak rendelet. Végre azonban meg kellene már oldani ezt a kérdést. A rendőrség és az egészségügyi osztály teljesíteni tudja feladatait ezen a téren, de még mindig nincs helyiség.

Dr. Kékes Szabó András.

A bizonyítás iskolája

Hát aztán, ha olyan jó ez az egész, amiről beszél, akkor miért van olyan kopott ruhában?

Gyakran elhangzott ez a kérdés. Tombácz Imrének sokszor kellett válaszolnia rá, akkor az 1940-es évek második felében.

— Mindig azt feleltem, hogy azért olyan kopott még az én ruhám, mert nem elegen vagyunk azon az oldalon, ahová hívom őket. Mert akkor még nem igen sokan voltunk a nőszövetségben, s a kommunista pártban. Megszoktam, hogy különös kérdésekre kelljen feleletet adnom, hiszen amióta csak részt vettem a mozgalomban, mindig szervező voltam.

Tombácz Imréné 1920-tól kezdve tagja volt a Szociáldemokrata Pártnak, és 1925-ben kezdett segíteni az Országos Gyermekbarát Egyesület 29. számú szegedi csoportjánál. 1946-ban, májusban pedig ő is ott serénykedett azok között, akik megvendégelték a rókusi gyerekeket.

— Összegyűjtöttük, amit éppen adtak az akkori nyomorúságos világ „tehetősebbjei". Szegényes ebédet rendeztünk azoknak a gyerekeknek, akiket elhoztak, vagy elengedtek a szüleik. Mert sokan voltak, akik húzódoztak, tartózkodtak tőlünk.

— Az MNDSZ rókusi alakuló gyűlésén még csak heten voltunk.

Lassan emlékezve meséli a sikerekről és a kudarcokról. A szavak, a mondatok néhány perc alatt elszállnak. Így aztán nem fedik, nem fedhetik teljességében, nem tükrözik azt a nagy-nagy fáradságot, amit Rózsika nénitől megkívánt az a munka.

— Hát aztán, hogyan menjek én oda, lelkem? — kérdezte tőlem valaki, amikor arra invitáltam, hogy legalább egy gyűlésünkre jöjjön el, hiszen az még nem kötelezi semmire. Hát, csak úgy, gyalog. Gyalog jön oda mindenki! — próbáltam tréfára venni a dolgot, csakhogy jöjjön.

A Magyar Nők Demokratikus Szövetségének az volt az első feladata, célkitűzése, hogy elhesegesse a rémületet, a félelmet, a megrettenést az emberektől. Ez pedig a háború okozta borzalmak után nagyon nehezen ment.

— Nem bíztak bennünk az emberek, nem hittek nekünk! Azt mondták, csak kezdeti mézes-mázosság ez tőlünk, kommunistáktól! Mézes-mázosság ez a törődés, ez a kezdeményezés, az hogy életet akarunk lehelni a városba, az emberekbe. Hogy bebizonyítsuk: valóban jót akarunk — az ment nehezen.

A rókusi iskola akkor kórház volt. Mentek a környékbeli asszonyok panaszolni, hogy gyerekeiket messzi iskolába kellene beíratni. Mikor adják vissza rendeltetésének az iskolaépületet?

— Mondtam, mejnünk el a szovjet városparancsnokságra, így közösen, ott mondjuk el, hogy mit akarunk. Elindultunk, vagy tizenöten, de mire odaértünk magam maradtam. Addigra mindenkinek a lábába szállt a bátorsága, s vitte hazafelé.

Végül mégis sikerült elintézni a dolgot. Munkásemberek is akadtak, akik rendbetették a termeket. Kijavították az ajtókat, kimeszelték a falakat.

— Csak úgy, köszönömre dolgozott valamennyi. Nem volt akkor még fizetés, de azt a kifejezést sem ismerte senki, hogy társadalmi munka. S végül, amikor már csak a takarítás maradt hátra, hiába hívtam az érdekelteket, az anyákat, egy sem jött.

Nem volt hálás feladat, amit vállalt. Sok munka, kevés köszönet járt érte akkoriban. Azért ha úgy adódna, most is szívesen dolgozna a változatlan cél érdekében.

M. É.

Október 8-án, csütörtökön este házi

disznótoros vacsora a BÁRKA Étteremben

(Kálmány Lajos utca 4.)

97320

Áramszünet!

Az Áramszolgáltató Vállalat közli, hogy 1964. október 8-án 7—16 óráig Alsó kikötő sor, Csanádi utca, Szőregi út, Közép fasor, Felső kikötő sor által határolt területen, valamint az Ogyesszai lakótelepen, továbbá 1964. október 11-én 6—13 óráig Dorozsmai út mindkét oldalán és Gyulatelepen, valamint Békételepen 6—8 óráig

áramszünet lesz!

k. 8453